

Sevgili Meşe Adın Neden Hep Dillerde?

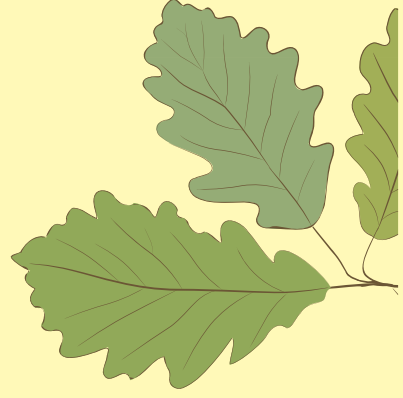

Ülkemizde yetişen meşe türlerinden biri olan saplı meşe 25-30 metreye kadar boyanabiliyor. Saplı meşeler Marmara Bölgesi'nde ve Anadolu'nun neredeyse her yerinde görülebiliyor.

Meşe, uzun ömürlü ve dayanıklı olması nedeniyle çok eski çağlardan beri insanların önem verdiği bir ağaç olmuş. Kuvvetin ve gücün simgesi olarak kraliyet armalarında, paraların üzerinde ve takılarda meşe motifleri kullanılmış. Meşe günümüzde de önemini korumaya devam ediyor. Özellikle ülkemizdeki erozyonla mücadele çalışmalarında hep onun adı geçiyor. Siz de meşenin özelliklerini, neden hep ondan söz edildiğini merak ediyorsanız bu yazı tam size göre!

Kış aylarında saplı meşenin dallarının ucunda fotoğraftaki gibi tomurcuklar oluyor. Bu tomurcuklar baharın gelmesiyle açılıyor ve içlerinden yapraklar çıkıyor.

Filizlenmiş bir saplı meşe palamudu. Toprağın altına doğru gelişen bir kök sürgünü ve yukarıya doğru büyüyen bir gövde sürgünü var.

Meşe, dünyada 300'den fazla türü bulunan bir ağaç. Ülkemizde de bazıları endemik olan yani yalnızca Türkiye'de yetişen 18 türü var. Bazı türlerinin boyları 30 metreye, enleriye 2 metreye ulaşabiliyor. Ömürleri ortalama 500 yıl! Erozyonla mücadele amacıyla düzenlenen kampanyalarda çoğunlukla meşe tohumu ekilmesinin ya da meşe fidanı dikilmesinin nedenlerinden biri de meşenin uzun ömürlü bir ağaç olması. Ama meşeye bu kadar önem verilmesinin daha pek çok nedeni var. Öncelikle meşe ülkemizin pek çok bölgesinde doğal olarak yetişen ve ormanlar oluşturan bir ağaç. Yani meşe ülkemizin toprak yapısını ve iklimini seviyor! Bu sayede de sağlıklı bir gelişim gösterebiliyor. Ayrıca erozyonla mücadele etmek amacıyla dikilen ağaçlarda aranan pek çok özelliği taşıyor. Örneğin kökleri hem geniş bir alana hem de derinlere yayılabiliyor. Bu özelliklere sahip bir kök sistemi, ağacın toprağa sıkıca tutunmasını sağlamanın yanı sıra toprağı da bir arada tutuyor.

Palamutlar olgunlaştıkça renkleri yeşilden kahverengiye döner. Bu fotoğraflarda gördüğünüz palamutlar saplı meşeye ait. Saplı meşede palamutlar uzun bir dalın ucunda tek tek ya da ikili, üçlü gruplar halinde bulunur.

Meşe yanlara doğru dallanan geniş bir ağaç. Üstelik yaprakları da geniş. Bunlar erozyonla mücadelede kullanılan

ağaçlarda aranan özelliklerden. Çünkü dallara ve yapraklara çarpan yağmur damlaları hem küçük damlacıklara ayrılıyor hem de toprağa düşerken hız kaybetmiş oluyor. Meşe de bu şekilde toprak parçalarının yağmur nedeniyle dağılıp saçılmasını, balçıklaşmasını ve sonuç olarak erozyonu önüyor. Ormanda ağaçların arasındaki boşlukları kaplayan bitki örtüsünün ve dökülmüş ağaç yaprakları gibi kalıntıların yardımıyla da yağmur suları toprağın alt katmanlarına yavaş yavaş sızıyor. Böylece bir yandan erozyon önlenirken diğer yandan da yeraltı su kaynakları beslenmiş oluyor. Meşe rüzgârla oluşan erozyonu da önleyen bir ağaç. Çünkü kalın gövdesi ve dal sistemi rüzgârın hızını da azaltıyor.

Meşe palamudu yiyen bir boz sincap.

Meşenin yaprak ve dal yapısı yağmurun ve rüzgârın hızını azaltsa da güneş ışığının alt katmanlara geçmesini engellemiyor. Bu sayede meşelerin dibinde ışığa gereksinim duyan bitkiler de yetişebiliyor.

Meşenin pek çok canlıya da yararı var. Örneğin gövdesindeki çatlaklara böcekler, dallarına kuşlar, kovuklarına da

sincaplar yuva yapıyor. Palamut denen meyveleriyle kuş, sincap, yabandomuzu gibi birçok hayvan besleniyor. Yere dökülen yapraklarıysa toprağın besin yönünden zenginleşmesine katkıda bulunuyor. İşte tüm bu özellikleri meşeyi diğer ağaçlardan ayırıyor.

Ancak meşenin yararları bunlarla da bitmiyor. İnsanlar meşe palamutlarını boya sanayisinde hammadde ve hayvan besini olarak kullanıyor. Gövde ve dallarından mobilya, ev ve süs eşyası yapımında yararlanılıyor. Dayanıklı olduğu için gemi, köprü ve iskele yapımında da meşe tercih ediliyor. Ayrıca yakacak odun olarak da değerlendiriliyor.

Visual Photos

Yetişkin bir saplı meşenin gövdesinin yakından görünüşü.

Siz de Meşe Tohumu Ekmek İsterseniz...

Meşe tohumlarının toplandıktan sonra 10-15 gün içinde ekilmesi gerekir. Bu, palamutları ekim, kasım aylarında ekmeniz gerektiği anlamına gelir. Meşe palamudu ekmek için bir bahçenizin olması gerekmez; bir saksı da işinizi görür. Ancak kullanacağınız saksının derinliği en az 25 santimetre olmalı. Ayrıca saksının altında fazla suyun akması ve köklerin dışarı çıkabilmesi için delik bulunmalı. Toprak olarak hazır çiçek toprağı kullanabilirsiniz. Meşe tohumunu yatık olarak tutup yüksekliğini ölçün. Tohumu, çıkan değerin yaklaşık 2 katı derinliğe ekmelisiniz. Örneğin tohumun yüksekliği 2 santimetreyse üzerini 4

santimetre toprakla örtmeniz gerekir. Bunu göz önünde bulundurarak önce saksınızı toprakla doldurun. Meşe palamudunu saksıya yatık olarak yerleştirin. İsterseniz 10 santimetre aralıkla 2 tohumu yan yana da ekebilirsiniz. Daha sonra yaptığınız hesaba göre toprak ekleyin. Üzerine hafifçe bastırın ve saksıyı güneş alan bir yere koyun. Ancak kaloriferden uzak bir yer seçin. Sonra da ilk suyunu verin. Toprak nemini kaybettikçe su vermeye devam edin. Meşe palamutları toprağı ekildikten sonra yaklaşık 1-1,5 ay içinde çimlenir. Boyları ilk yılda 30-60 cm arasında uzar. Ancak tohum fidan haline geldikten bir yıl sonra onu dışarıya dikmeniz gerekir. Fidanınızı ilk yıllarda aşırı sıcaktan ve dondan koruyun, susuz bırakmamaya özen gösterin.